

NEWS & VIEWS

Down Syndrome Association Malta

December 2013

ISSUE NO. 40

Newspaper Post

The Association

Our Mission is to provide the means necessary to empower individuals who have Down syndrome to reach their full potential.

Our Vision is to become a model organisation that will not cease until every person who has Down syndrome is a valued member of society.

SERVICES:

- Parental Support
- Aerobics, weekly
- Mass and Tombola, First Friday of month
- Social activities: three times yearly
- Talks and fora
- Christmas Party and Disco
- Book, audiotapes and video library
- "News & Views" magazine: yearly
- Members Newsletter

MEMBERSHIP:

Full members:
Annual: €2.50   Life: €25

Associate members:
Annual: €5.00   Life: €35

EDITORIAL CONTRIBUTIONS:

Esperjenzi, artikli u ittri mill-qarrejja għal dan il-magazin huma dejjem milqugħa.

Experiences, articles and letters from our readers to this magazine are always welcome.

Association Contacts:
info@dsa.org.mt
Tel: 21 235 158

45, South Street,
Valletta VLT 1101, Malta
Tel: 2123 5158
<http://www.dsa.org.mt>
e-mail: info@dsa.org.mt

Founded 1981

Member of the

Federazzjoni Maltija tal-Organizzazzjonijiet
Persuni b'Dizabilità (F.M.O.P.D.)

Associate Member of

PATRON

H.E. The President of Malta

HON. PRESIDENTS

Mary Runza
John L. Peel

PRESIDENT

Marthese Mugliette

SECRETARY GENERAL

Antoine L. Gauci

TREASURER

Patrick Umanah

MEMBERS

Pio Fenech, Helen Mifsud, Patrick Umanah,
Anna Farrugia, Joeanna Xerri, Anthony Wetz,
Maria Laura Mifsud, Joe Borg Bonello
(rep. of the A/Members), Charles Vassallo,
Eugenio Galea

CHIEF ADVISOR

Dr Isabella Borg

MD, MSc(Clinical Genetics)(Lond), PhD(Cantab),
MMCPPath, MMCFD, RGN (Lond)
Consultant Medical Geneticist

LEGAL ADVISOR

Dr. Robert Tufigno

SPIRITUAL DIRECTOR:

Rev. Fr. Emmanuel Borg Bonello

Indirizz mill-President

Hbieb,

Iddecidejt nieħu din l-opportunità biex nirriċerka u nagħtikom informazzjoni dwar dak li ilna nisimgħu dwaru, u aktar importanti, dwar dak li bħalissa qiegħed jiġi studjat u diskuss f'pajjiżna – l-Għixien Indipendenti (*Independent Living*). Fil-qosor, għixien indipendenti hija l-libertà għall-persuni b'dizabilità. Il-libertà tal-individwu minn dejjem kienet protetta mil-liġijiet tradizzjonali. Il-Konvenzjoni Dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Dizabilità tirrikonoxxi li għal xi wħud, iridu jittieħdu ċerti passi biex tiġi żgurata din il-libertà.

Għixien indipendenti jfisser li, bħaċ-ċittadini l-oħra, kull persuna b'dizabilità jkollha l-istess **libertà, għażla, dinjità** u **kontroll** fid-dar, fuq il-post tax-xogħol u fil-komunità. Mhux neċessarjament tfisser li tgħix waħdek jew li tfendi għal rasek. Tfisser drittijiet għall-assistenza Prattika u sapport biex tipparteċipa fis-socjetà u tgħix hajja ordinarja. Tfisser li jkollok l-għażla u l-kontroll dwar l-assistenza li tinħtieġ għall-hajja ta' kuljum tiegħek u li jkollok access ugwali għall-akkomodazzjoni, trasport u mobilità, saħħa, xogħol, edukazzjoni u opportunitajiet ta' *training*.

Għal hafna, l-ikbar barriera għall-għixien indipendenti hija l-età jew il-kont bankarju. Għal dawk b'dizabilità l-ostakoli jistgħu jkunu ferm akbar. Għixien indipendenti huwa dritt uman. Anke persuni b'dizabilità għandhom l-istess drittijiet imma hafna drabi d-drittijiet tagħhom huma meħuda jew mittiefsa.

Minn x'ser tiekol sa fejn ser tgħix, il-hajja hija kollha decizjonijiet – li tkun tista'

tagħzel xi trid tagħmel u kif tagħmlu, fejn u meta trid tagħmilha. Dawn huma affarijiet li huma meħudin *for granted* minn dawk li m'għandhomx dizabilità. Imma għall-persuni b'dizabilità, id-dritt li tikkontrolla hajtek hija spiss miċhuda.

L-Assoċjazzjoni tagħna titkellem fuq aspekk ieħor ta' din il-hajja. Titkellem dwar Tehid ta' Decizjonijiet Issapportjat (*Supported Decision Making*)

u dwar Għixien Indipendenti Ssapportjat (*Supported Independent Living*). Hemm persuni b'dizabilità, fosthom persuni *Down syndrome*, li jinħtieġu livell ta' sapport u superviżjoni. Is-servizz ta' għixien indipendenti ssapportjat għandu jipprovdi mezz ta' sapport lil dawn il-persuni li jixtiequ jgħixu waħedhom jew ma' oħrajn. L-opportunitajiet ta' dawn il-persuni m'għandhomx jiġu limitati minħabba d-dizabilità.

Għixien indipendenti, anke dak issapportjat, huwa l-bażi fundamentali għall-inklużjoni fis-socjetà. Dan il-kuncett jirrikjedi appoġġ personali li jiffunzjona u servizzi li jippermettu l-għażla u l-kontroll.

Nappella lilkom familjari u *carers* ta' persuni Down syndrome biex sa minn ċkunithom, inrawmu u ngħallmu lil dawn il-persuni l-ħiliet bażiċi u nagħtuhom l-*empowerment* biex ikunu jistgħu jieħdu decizjonijiet għal u fil-hajja indipendenti tagħhom.

Il-Milied u s-sena t-tajba lilkom u lill-familjari tagħkom.

Contents

NEWS&VIEWS

is a bilingual Publication: mouthpiece of the Down Syndrome Association Malta. It is issued twice yearly and is distributed free.

Pubblikazzjoni bil-Malti u bi-Ingliż, maħruġa mill-Għaqda Down Syndrome Malta, darbtejn fis-sena u mqassma b'xejn.

EDITORIAL BOARD

Patrick Umanah
Marthese Mugliette
John L. Peel

Views expressed in this magazine may not necessarily be those held by the Editor or by the Down Syndrome Association.

L-artikli u l-veduti miġjuba f'dan il-magażin mhux bilfors juru l-opinjoni tal-Editor jew tal-Għaqda Down Syndrome.

REPRINT PERMISSION

The Down Syndrome Association (Malta) gives permission to reprint original material printed here. Please credit thus: "Reprinted from 'News & Views', DSA, Malta. Permission to reprint other material must be solicited from the original source.

FRONT COVER

Marianne Heikkinen, li tagħmel videos għat-televiżjoni turi lil Gayle u lil Maria kif jieđdu video

PRINTING

Best Print Co. Ltd, Żurrieq Road, Qrendi
Tel: 21680789

FACE BOOK

Down Syndrome Association, Malta

The Association.....	2
Indirizz mill-President.....	3
Editorial	5
It-twaqqif ta' Sottokumitat f'Għawdex Assocjazzjoni Down Syndrome	6
Jum Dinji tad-Down Syndrome (2013)	7
MEMORANDUM.....	8
Aerobics	9
My experience with the dolphins at the Mediterraneo Malta bio park	10
Awwissu 2013 – Laqgħat organizzati mill-Klinika għall-Adulti Down syndrome	11
Mid-Djarju ta' Maria Mifsud u Gayle Mugliette Finland	12
Felix Of Dortmund in Germany.....	14
Open Doors.....	15
Ringrazzjamenti	17
Klinika għall-Adulti li għandhom Down Syndrome.....	18
Facebook	19
DISKORS AMMINISTRATTIV tas-Segretarju Ġenerali – 10 ta' Mejju 2013	20

Down Syndrome Association

45, South Street, Valletta VLT 1101, Malta

Tel: 21235158

<http://www.dsa.org.mt>

Editorial

Maybe more than anything else but what it's all about? It's 'The News and Views', **issue 40, December 2013**. It's the *expectations*: both for you, members of our Down Syndrome Association and for our children.

Many years ago, our children with Down Syndrome were almost automatically condemned and associated with failure or as children **who couldn't**. As parents, we had to listen to some version of the comments or phrase 'He or she will only go so far...' The simple reason being that our children who have Down syndrome had a label that other children didn't carry.

Even we the parents, too, had a label that caused others to view us with different expectations and regarded as parents who **only 'took care'** of their children while others make decisions on our children's educational futures and life in general.

Thankfully, times have changed and now with great expectations, hard work along with different professions; passages of historic legislation **in favour of inclusive education and society**, our children who have Down syndrome **are seen as children who can**. They are now expected to participate more fully in all aspects of the society; this, gradually leading the way to our great expectations of **'Independent living with gainful employment'**.

For us as parents, our great expectations and achievements are to reexamine our roles by working together with all

professionals who are services providers. Let us note very well that if we want our dreams of great expectations to come true that **'teaching and learning are the natural parts of being a parent'**. **Whether we realise it or not, virtually, every time we interact with our children, we are teaching them something.**

Therefore, dear parents, let us note that we are the **'experts' trying not to change who we are but rather add to what is uniquely us , a new set of skills and, perhaps, a new way of looking at our children who have Down syndrome, to become even more substantial partners in building their independent living in their communities and gainful employment.**

In this issue, there are articles which are meant to enlighten us regarding new services and lessons provided by our Association; our Down Syndrome-Radio Valo Malta; Gozo new sub-committee and important messages Association's Committee.

Finally, I would like to take this opportunity to thank those who have supported us financially or in any other way.

All the best while wishing you all a very Happy Christmas and Happy New Year.

Regards

Mr. Patrick Umanah
M.A, B.ED (HONS, B.A (HONS) B.A.

It-twaqqif ta' Sottokumitat f'Għawdex Assoċjazzjoni Down Syndrome

Persuni li għandhom Down syndrome u l-familji tagħhom li jgħixu f'Għawdex huma mdrorija li jibbenefikaw inqas minn dawk li jgħixu f'Malta meta jiġu għal inizjattivi pożittivi u benefiċċji varji. Għalhekk hemm sensazzjoni prevalenti li dawn il-persuni huma nieqsa minn ħafna opportunitajiet u benefiċċji li suppost huma offruti lilhom ukoll.

Waqf laqgħa ta' konsultazzjoni f'Għawdex mal-Onorevoli Anton Refalo u l-Onorevoli Franco Mercica, organizzata mill-Assoċjazzjoni Down Syndrome f'Mejju ta' din is-sena, irriżulta li ħafna familji l-anqas biss kienu nformati b'inizjattivi li joriġinaw minn Għawdex stess! Barra minn hekk hemm diskrepanza kbira tad-distribuzzjoni tal-benefiċċji fost dawn il-persuni.

Motivat minn dawn in-nuqqasijiet, Dr Frank Galea esprima x-xewqa li jitwaqqaf sottokumitat f'Għawdex li jaħdem biex jiġi żgurat li n-nies Down syndrome li qegħdin jgħixu f'Għawdex ikollhom opportunitajiet indaqs u eventwalment futur aħjar. Din il-proposta kisbet ħafna appoġġ matul din il-laqgħa mill-membri preżenti u numru ta' ġenituri aċċettaw li jsiru membri tal-kumitat dak il-hin. L-Onor. Anton Refalo itaqa' ma'

Dr Galea fl-istess ġimgħa biex jiddiskutu din l-inizjattiva u jinfirmah li hu kien maħtur bħala membru fuq il-Bord tal-Kummissjoni Nazzjonali Persuni b'Diżabilità (KNPD). Frank informa lill-membri li kien mistoqsi mis-Segretarju Permanenti għal Għawdex, is-Sinjura Joyce Dimech jissottometti suġġeriment tal-kumitat għall-miżuri li għandhom jiġu mplimentati s-Sajf tal-2013.

Dawn huma jiem bikrija tas-sotto-kumitat. F'dan l-istadju hemm bżonn li l-kumitat ikun jaf aħjar il-komunità ta' nies Down syndrome f'Għawdex sabiex ikun jista' jservihom aħjar. Għadd ta' għanijiet importanti ġew identifikati u qed isiru diskussjonijiet mal-Ministeru għal Għawdex u l-imsieħba potenzjali oħra biex timplimenta l-ewwel inizjattivi.

Is-sotto-kumitat attwali huwa magħmul minn dawn il-persuni:

Dr. Galia Frank – President,
Dr. Ing. Abela Stephen – Segretarju,
Ms. Grima Natalie, Ms. Magro Josephine,
Ms. Micallef Mary, Ms. Sultana Josephine,
Ms. Vella Lourdes, Ms. Abela Josienne,
Ms. Borg Joanne, Ms. Galea Annette

Stephen Abela
Segretarju
Sotto Kumitat
Assoċjazzjoni Down
Syndrome

Jum Dinji tad-Down Syndrome (2013)

Kien għadu lanqas biss fetaħ il-Parlament. Wieħed jista' jgħid li kien għadu bilkemm żanzan is-siġġu ta' Prim Ministru, meta delegazzjoni mill-Assoċjazzjoni tagħna ltaqgħet mal-Onor Prim Ministru Dr. Joseph Muscat f'Kastilja.

Kien proprju, fil-jum tal-21 ta' Marzu, il-Jum Dinji tad-Down Syndrome, jew kif inhu iktar magħruf *World Down Syndrome Day* li membri tal-Assoċjazzjoni tagħna kienu milqugħa f'Kastilja għall-ewwel laqgħa mal-Prim Ministru l-ġdid. Għan-nom tal-Assoċjazzjoni, it-tfal preżenti għal din il-laqgħa pprezentaw Memorandum lill-Prim Ministru bis-suġġett 'Irridu d-Drittijiet'.

Xejn ma ngħidu, it-tfal hassewhom tassew importanti kif daħlu ġewwa Kastilja. Hassewhom ferħanin u importanti aktar u aktar meta l-Onor Prim Ministru Dr Muscat stmahom u tkellem magħhom daqslikieku kellu xi delegazzjoni importanti minn xi stat importanti.

Grazzi Onor Prim Ministru talli tajt l-importanza li ħaqqu lil dan il-Jum Dinji tad-Down Syndrome u speċjalment lill-persuni *Down syndrome* li kienu l-ambaxxaturi tal-Assoċjazzjoni *Down Syndrome*.

Anna Farrugia
PRO

Xi whud mill-membri tal-Kumitat tal-Assoċjazzjoni Down Syndrome u l-familja tagħhom mal-Onorevoli Prim Ministru Dr J. Muscat u mal-Onor. Dr F. Mercieca

MEMORANDUM

Lill- Onor. Prim Ministru Dr Joseph Muscat
Onor. Membri Parlamentari
Mill- Assoċjazzjoni Down Syndrome
Suġġett: Irridu d-Drittijiet
Data: 21 ta' Marzu, 2013

Illum huwa l-Jum Dinji tad-Down Syndrome u qegħdin nieħdu din l-opportunità biex nikkomunikawkom dak li aħna, persuni li għandna Down syndrome, irridu. Aħna wkoll nagħmlu parti mis-soċjetà Maltija.

Irridu li d-**Drittijiet** tagħna bħala ċittadini jiġu mgħarrfa:

- Għandna d-dritt li nivvutaw
- Irridu li l-politikanti jirrispettaw id-drittijiet tagħna bħala ċittadini
- Irridu li l-partiti politiċi jippreparaw id-dokumenti faċli li jinqraw
- Kull *policy* li jagħmel il-gvern tinfluenzana
- Organizzazzjonijiet bħall-Assoċjazzjoni Down Syndrome tista' tgħin lil dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet jiskopru u jaffettwaw dawn il-ħtiġijiet fl-aħjar mod
- **L-aħjar mod kif tinkluduna hu li tistaqsuna dwar dak li naħsbu aħna**

Irridu opportunitajiet realistiċi fl-**Edukazzjoni**:

- Edukazzjoni għal kulhadd hi l-ewwel pass lejn soċjetà nklużiva
- L-edukazzjoni għandha tiġi mgħarrfa bħala dritt fundamentali uman
- Irridu li aħna nistgħu naslu għall-edukazzjoni f'livell terzaru
- Qegħdin nitolbu dan li ġej:
  - Proviżjoni għall-programmi ta' assistenza personali akkademika
  - Kotba u materjal akkademiku aċċessibbli
  - Forma alternattiva għall-eżamijiet u evalwazzjoni
  - Żviluppar ta' proċess ta' dħul li ma tidiskriminax kontrina

Irridu opportunitajiet ta' vera għax-**Xogħol**

- Persuni Down syndrome huwa l-grupp li għandu l-inqas rappreżentazzjoni fis-suq tax-xogħol. Fost il-Maltin li jhaddmu, inkluż il-gvern u l-entitajiet governattivi, hemm idea żbaljata li persuni Down syndrome mhumiex kapaċi għax-xogħol jew huma kapaċi biss għax-xogħol metodiku u ta' rutina
- Nies Down syndrome iridu jaħdmu u jirrapreżentaw numru mhux hażin ta' sorsi ta' talent u *commitment* li mhix qed tintuża
- **Id-dritt għax-xogħol hu dritt fundamentali uman**

Irridu li l-Politikanti:

- Jippromovu xogħol għal nies li għandhom diffikultà li jitgħallmu
- Jiskopru mezzi biex iżidu n-numru ta' nies b'diffikultà li jitgħallmu fis-suq tax-xogħol

Għandna d-dritt biex ikollna fejn nistrieħu u nirrikreaw lilna nfusna

- Attivitajiet ta' rikreazzjoni u serħan għal nies li għandhom Down Syndrome huma ingredjenti importanti biex jiġi żviluppat sens ta' nklużjoni, kunfidenza u li nemmnu fina nfusna u li nħossuna tajbin. Minħabba li nies/żgħażaġħ Down syndrome għandhom ħtiġijiet speċjali, haħna drabi mhumiex ikkunsidrati jew ma jithallewx jattendu l-attivitajiet soċjali u rikreazzjonali bħalma persuni 'normali' jieħdu '*for granted*'.

Irridukom tindirizzaw din il-problema billi:

- Tipprovdu regolarment opportunitajiet rikreattivi u soċjali halli nkunu nistgħu nipparteċipaw

f'attivitajiet ma' żgħażaġħ oħra bħalna.

Għinuna biex nagħmlu lil Malta pajjiż promettenti fid-dinja fejn fih jgħixu persuni li għandhom Down syndrome.

Marthese Mugliette
President

Aerobics

Għeziež Membri,

Inselmilkom u nawguralkom il-festi t-tajba. L-għaqda tagħna, l-Assoċjazzjoni Down Syndrome, bħal snin oħra, din is-sena wkoll qed torganizza lezzjonijiet tal-aerobics. Dawn il-lezzjonijiet għandhom *attendenza* tajba haħna, però nixtieq li jkun hemm iżjed minnkom li tattendu.

Dawn il-lezzjonijiet huma mmexxija minn persuna professjonali, hekk min jattendi barra milli jieħdu pjaċir iservuh ukoll bħala terapija fiżika. Barra minn hekk, dawn il-lezzjonijiet jistgħu jiġu utilizzati wkoll biex il-ġenituri jkollhom ħin li jiltaqgħu flimkien u min minnhom iħoss li għandu xi problema relatata mat-tfal, jista' jieħu parir mir-rappreżantati tal-għaqda jew billi jtkellmu ma' ġenituri oħra.

Nirringrazzjaw lill-management tal-gym talli tagħna użu ta' faċilità attrezzata għax b'hekk qed ikun ta' support kbir lill-għaqda u lill-membri tagħha u b'hekk il-prezz hu verament minimu.

Ma' din l-attività qed norganizzaw żewġ attivitajiet oħra, li huma lezzjonijiet tal-computer li jsiru fil-premises tal-għaqda, kif ukoll ikun hemm quddiesha kull l-ewwel ġimgħa tax-xaħar li wkoll issir fil-premises tal-għaqda fl-għaxra ta' filgħodu.

Min jixtieq jattendi għal dawn jew xi waħda minn dawn l-attivitajiet hu mitlub jikkuntattjani fuq 7951137.

Insellem lil kulhadd,

Pio Fenech

My experience with the dolphins at the Mediterraneo Malta Bio Park

My name is Angela Bettoni and I experienced the “swimming with the dolphins” on my 12th birthday. It was held at the Mediterraneo Malta Biopark. It was very expensive but it was my birthday present from my parents. I was new in Malta as I had just moved here from Italy. So I hadn't any friends yet to have a birthday party. So this was the treat.

We were separated into groups of 4. And we had only one dolphin which was Pinu. He was very well behaved. The other group had another dolphin which was Nenu. He was not very well behaved! He did not do as he was told.

We had to wear life jackets to float. Pinu was a very good swimmer. And he can swim fast. He liked to be fed fish. I went in the water when it was my turn. Pinu was supposed to spin me round with one arm. But I put out both of my arms and he got puzzled and swam off. In the end I put out one of my arms and he spun me around. It felt like magic.

We wore masks to see under the water. We saw Pinu and we heard the noises he was making. In the end we all patted him. I felt very excited and happy.

I liked it best when I kissed the dolphin.

I would definitely recommend to others the experience of swimming with the dolphins.

Written by Angela Bettoni

Angela Bettoni with the dolphin

Awwissu 2013 – Laqgħat organizzati mill-Klinika għall-Adulti Down syndrome

Aħna l-adulti membri tal-Assoċjazzjoni Down Syndrome attendejna għal-laqgħat li organizzatilna l-Adult Down Syndrome Clinic dwar kif nieħdu hsieb snienna u saqajna.

X'tgħallimna aħna?

Dwar kif nieħdu hsieb snienna tgħallimna li:

- Għandna naħslu snienna kuljum – filgħodu u speċjalment filgħaxija
- Irridu nagħfsu biex naħslu snienna
- Naħslu snienna billi ndawru t-toothbrush (forma ta' ċirku u mhux 'il fuq u 'l isfel)
- Nibdew naħsluhom minn naħa t'isfel minn ġewwa
- Irridu ngħoddu ħamsa u nimxu għal fuq sinna l-oħra
- Naħslu snienna u anke l-ħanek u anke l-ilsien
- Jekk joħroġ id-demm ma nibzġħux
- Għandna nlaħalhu snienna
- L-ewwel naħslu snien mill-faċċata, imbagħad minn ġewwa u mbagħad minn fuq
- Irid ikollna snien bojod u l-ħanek roża
- It-toothpaste irid ikollu l-flouride
- Irridu nużaw *medium texture brush*
- Ma rridux nieħdu ħafna ħelu għax iz-zokkor nieħduh ukoll mill-ikel

Dwar kif nieħdu hsieb saqajna tgħallimna li:

- Għandna nagħmlu dwiefer tas-saqajn
- M'għandniex naqtgħu dwiefer mal-laħam eżatt
- Għandna naħslu saqajna, nixxuttawhom sew, speċjalment bejn is-swaba u nagħmlu *cream* apposta. Il-*cream* ma nagħmluhx bejn is-swaba
- Għandna nnaddfu bejn is-swaba b'tajjar bis-*surgical spirit*
- Il-*cream* l-aħjar li nagħmluh qabel norqdu
- Iż-żraben tagħna l-aħjar li jkunu bil-*velcro* biex inkunu nistgħu nissikkawh sew
- Nużaw mera biex niċċekkjaw il-qiegħ ta' saqajna
- It-takkuna taż-żarbun trid tkum ħoxna u baxxa
- Żarbun li jinqafel bil-lazz huwa l-aħjar
- Id-dwiefer għandna naqtgħuhom għad-dritt u nillimawhom (mhux b'*nail file* tal-ħadid)
- Iż-żraben li nilbsu m'għandhomx ikunu iebsin ħafna

Žgħażaġh membri tal-Għaqda waqt il-laqgħat edukattivi

Mid-Djarju ta' Maria Mifsud u Gayle Mugliette Finland

22 t'April

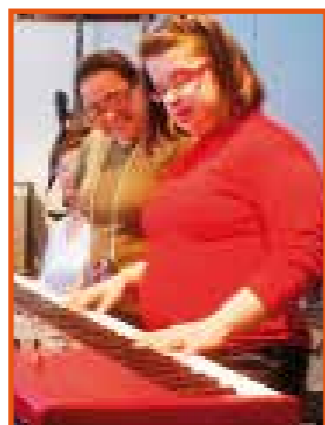
Tlaqna minn Malta għal Finland. Kif hrignu mill-airport sibna lil Markus u Jarri jistennew ilna.

23 t'April

Morna waħedna bil-bus Radio Valo, Markus dawwana ma' kullimkien. Dhalna fil-kamra tal-*gardening* u tal-*crafts*. Halid qal lil Gayle biex tiehu l-video u lil Maria qalilha biex tagħmel il-*mosaic*. Morna ma' Markus u spjegalna l-*pictos* – dawn huma kotba kollha stampi minghajr kliem li juruk pass pass kif issajjar. Xorta ftehmna għalkemm ma nafux il-Fillandiz.

24 t'April

Ma' Halid iddiskutejna kif isir il-film. Kien hemm tat-*television* ta' Finland. Il-video hadu Yari u Halid qalilna x'għandna nagħmlu. Ma' Halid qagħadna nitkellmu fuq il-*video* kif se nagħmluh nhar it-Tnejn. Meta wasalna d-dar għamilna t-te u għamilna l-*homework* li tana Markus biex ingibu ċ-Certifikat.

25 t'April

Morna Luovilla fejn hemm 7 persuni b'diżabilità jagħmlu l-*crafts* – ipinġu, iħitu, jagħmlu t-*twapet*, jagħmlu l-*jewellery* u *knitting*. Johanna tatna kotba li pingiet hi u Petra tatna tpingija li għamlet tagħna stess.

26 t'April

Kien hemm *TV crew* li ġew l-Erbgħa ta' qabel Radio Valo. Dhalna Radio Helsinki ma' kulhadd. Maria hadet ir-*ritratti* għall-*magazine* tagħna News & Views. Hemmhekk dawruna ma' kullimkien u wrewna u spjegawlina kif għandu jsir ix-xogħol. Imbagħad morna Kethtiysammammatto. Spjegawlina kif jgħinu lill-persuni li għandhom problemi ta' komunikazzjoni jtkellmu ma' xulxin.

27 t'April

Lyhty kien hemm il-Voluntiera li jaħdmu hemm jtkellmu mal-ġenituri tal-klijenti. Qagħadna nitkellmu mal-oħrajn u Itqajna ma' Laura Kotila li hija ġurnalista ta' magazine 'Lejla' (kite). Qagħdet tistaqšina dwar Radio Valo, dwar x'għamilna, x'jogħgobna l-aktar u fejn morna.

29 t'April

Itqajna ma' Marianne Heikkinen, li tagħmel il-*videos* għat-*television*. Ippjanajna kif se nagħmlu l-video tagħna għar-Radio Valo. Wara bdejna nieħdu xi shots differenti tal-video.

Hadna sehem fil-video, hadna wkoll il-video u aħna, Maria u Gayle, żfinna żifna kull wieħed – Maria żifnet il-ballet minn Swan Lake u Gayle kantat u żifnet Euphoria ta' Loreen. Kulhadd beda jżfen u jċapċap mal-mużika. Emma xtaqet tagħmel bħalna u żifnet il-Flamenco. Minhabba li l-video li hadna kien twil, se nnaqsuh halli jċċkien biex jidher fuq it-Television ta' Malta u fuq Radio Valo tagħna.

30 t'April

Markus qagħad jispjegalna kif se jsir il-Video tagħna bl-*editing* u bil-*vuċijiet*. Onni se jgħinna bil-kliem għall-video u se jgħinna fl-*editing*. Ingħarna kollha flimkien biex iddecidejna x'se ngħidu waqt il-video. Ipprintajna l-karti biex inkunu nistgħu naqrawhom. Wara morna fir-Radio Valo biex nirrekordjaw lilna nfunna. Imlejna l-formola tal-flus tal-voluntiera u ffirmajnieha. Markus tana l-flus li huwa l-*allowance* tagħna bħala voluntiera tal-EVS u hadna r-*ritratti*.

2 ta' Mejju

Morna f'Resonaari li hija skola speċjali tal-mużika. Itqajna ma' Markku Kaikkonen li jmexxi l-iskola u ma' Kaarlo Uusitalo. Urewna kif jgħallmu l-mużika lill-persuni b'nuqqas intelletwali bit-tnabar u bl-idejn fuq il-mejda. Inżilna isfel u qagħdna ndoqqu l-pjanu magħhom. Fuq il-pjanu kien hemm shapes tal-kuluri u dawn ix-shapes bil-kuluri kienu wkoll fuq il-ktieb tal-mużika. Minhabba dawn ix-shapes tal-kuluri sibnieha eħfef biex indoqqu. Daqqejna u kantajna Love Me Tender ta' Elvis Presley u Sway mal-istudenti tal-iskola. Hadna gost haħna u żfinna mal-mużika.

3 ta' Mejju

Wara l-ikel tkellimna fuq il-*Youth Pass*. Wara morna naraw *Rock The Ballet*. Irringrazzajna lil Markus. Hadna haħna gost f'dawn il-ġimgħatejn, kienet esperjenza sabiħa u anke interessanti.

Maria u Gayle

Felix Of Dortmund in Germany

Hello
 I would like to introduce myself.
 I'm called Felix and I'm 27 years old.
 I live in Dortmund in Germany.
 I've been several times on Malta with
 my parents for holidays.
 There I like especially the warm
 weather. Directly after breakfast I can
 go for a swim.
 The fireworks I like also very much
 and going for a walk, and driving by
 bus to the town nearby the big bus-
 station (Valletta).

Felix Keller and Gayle Mugliette

This year I met Gayle and her mother.
 We talked about work, where we live and how we spend our free time.
 In Dortmund I live in a house (supported living) that is called St. Gabriel,
 in a group together with 7 people and two more groups in the house.
 I'm working outside in the parks, no matter what's the weather is like.
 But it's the work I like to do.
 My hobbies are Music -Charts. Aikido-Sportsclub, games, Cinema, meeting friends
 and passing the time with the mates in my group.
 Perhaps you'll have soon such a house that's called St. Gabriel.
 Bye, ciao, see you

Felix

Open Doors

Sometimes I find it hard to believe that six
 years have already passed since we
 first made contact with Opening
 Doors. This adventure truly is
 testament to how time flies
 when one is enjoying what he
 is doing. Opening Doors is an
 autonomous nongovernmental
 not for profit association that
 works for the promotion of and
 active involvement of persons
 with learning disabilities in the artistic
 and creative sector. The main underlying
 motivation of the organisation is the strong
 belief that art should be inclusive and that
 anyone willing should have the opportunity
 to work as an artist. This is further supported
 by the ethic which is fundamental
 to its artistic practice, mainly:
 sensitivity to each other, personal
 and artistic development and as
 important presenting their work
 to the public.

grasped the attention of my son, Steve. He
 enrolled in the programme and set out
 attending for the drama lessons
 which he thoroughly enjoyed. The
 volunteers helping out were very
 understanding and better still
 they were very knowledgeable
 in their line of work. Eventually
 he had the opportunity to travel
 abroad to the UK and Belgium
 as part of exchanges. Practices
 would be shared, contacts with other
 organisations kept and fun be had during
 the stay. The beaming smile upon his return
 filled me with elation and my appreciation
 for the association greatly augmented.
 Running in parallel with the several projects
 the group administer are the
 regular drama sessions and the
 ending weekend performance
 at St. James Cavalier. My son
 has benefited greatly from
 the experiences and helped
 give his confidence an evident
 boost.

Steve White

Although the word art
 encompasses a plethora of
 activities which one can pertain
 to, Opening Doors started off
 with drama. Louise Ghirlando
 had a vision for the group and
 as soon as the synopsis was
 advertised we soon became
 interested. The purported aims
 are to create opportunities for
 people with learning disabilities
 to participate in create activities
 in Malta and abroad. The availability
 of training opportunities was of utmost
 importance for the Maltese arts sector has
 close to none openings. The result of this
 was also that the profile of their contribution
 would be raised and better appreciated.

One can say that despite
 the vast experience already
 accumulated by the
 organisation it is still finding
 its feet. It had been registered
 officially as a voluntary
 organisation just over a year
 and a half ago but now with a
 board overseeing the strategy
 and plotting a way forward I am

Redeemer Chetcuti

To be entirely honest it was the opportunity
 to travel abroad while doing theater, a
 thing that he really loves that immediately

sure that the best is yet to come. Funding for the organisation is no easy feat and it survives by applying for various projects throughout the season which also serves as an impetus to a new direction since a granting of funds entails a project and results to deliver. One such case is very recent whereby the organisation delved in the dance sector thanks to funds from "Premju tal-president". The project involved government run centers and lasted for about 6 months. The culmination was a performance last month in front of an enthusiastic audience of which the president was part of. The jubilant cheers and emotional tears shed at the end were of immense satisfaction to anyone connected to opening doors and it was a vote of confidence that all aspects of art are found wanting by persons with learning disabilities and audiences alike.

The future is looking bright for the organisation. They were accepted for another grundtvig programme which will involve exchanges to other participating countries. This very October members of the team will travel to Iceland to kick start the programme and decide on the direction

the participating countries will assume. The skeletal base however is sort of set in stone. At the end of the three years which is when the grundtvig programme will end the participating countries will come to Malta and set up international festival about inclusive art. Of equal interest is part of the team visiting India for an international conference where they will exhibit their work and give workshops to those keen on the subject. They also have an upcoming project with guardian angel school as part of the Kreattiv scheme and the ensuing result being an audio visual room which the students themselves will create with the help of professionals.

In the very near future the organisation will issue a call for new participants as well as volunteers in order to expand and inject new blood. To help one can become a member and be informed of the events and activities of the group while also being of a financial help. Further information can be acquired from openingdoorsmalta@gmail.com.

Mrs White

Drama group after their last performance

Lill-KMPG li ta' kull sena jivverifikaw il-kotba u l-kontijiet finanzjarji

Lit-Times of Malta li tirriklama b'xejn l-Assoċjazzjoni tagħna.

Lis-Sinjuri Mary Runza u Jessica Curmi u lill-grupp kollu għall-għajnuna u s-sapport kontinwu tagħhom. Fiż-żmien tal-Milied dawn ġentilment hadu hsieb jagħmlu *fundraising* għall-Assoċjazzjoni tagħna.

Lill-Kumitat Qlub Ġenerużi fi hndan il-Kumpanija Trelleborg Sealing Solutions Malta għall-għotja finanzjarja tagħhom

Lill-Middlesea Valletta Life Assurance Company Ltd li anke din is-sena komplet tagħtina l-appoġġ permezz ta' hlas ta' polza tal-assigurazzjoni tagħna.

Lill-Commanderjay Music Entertainment għas-servizz li dejjem jagħtuna kull u meta jkollna bżonn mingħajr hlas.

Lil Ms Mary Muscat (Mgarr) u lill-footballers kollha li hadu sehem fil-maratona biex inġabru flus għall-Assoċjazzjoni Down Syndrome.

Lill-Cateressence Kitchen Staff - Mellieħa għall-għotja finanzjarja tagħhom.

Lis-Sur Paul Ascjak u lil Ms Marysa Portelli għall-għajnuna finanzjarja tagħhom.

Mrs Mary Muscat, Ms Marthese Mugliette (President), Gayle Mugliette (membru), Patrick Umanah (Teżorier), flimkien mal-footballers li hadu sehem fil-maratona għall-ġbir ta' fondi

Klinika għall-Adulti li għandhom Down Syndrome

Frott ta' kooperazzjoni bejn l-Assoċjazzjoni Maltija Down Syndrome u l-Ministeru tas-Saħħa, il-Klinika għall-Adulti Down Syndrome fetthet il-bibien tagħha f'Awissu tal-2012. Il-klinika tilqa' fi hdnha persuni Down Syndrome minn sittax-il sena 'l fuq.

Din il-Klinika, unika fin-natura tagħha, għet miftuħa minħabba fin-nuqqas ta' kura kontinwa li kien hemm għal dawn il-persuni minn wara li tinqabeż l-età tas-sittax-il sena. L-għan tal-klinika huwa mhux biss mediku imma holistiku wkoll.

Il-klijent jiġi milqugħ b'mod familjari min-*nurse* u t-tabiba li jiffurmaw parti mit-*team* li jjeħu hsieb il-Klinika.

L-ewwel pass huwa li tittieħed storja medika kompluta u ssir eżaminazzjoni. Wara dan jiġi diskuss il-pjan mediku li jista' jinkludi t-teħid tad-demem għal testijiet ta' rutina kif ukoll referenzi għal servizzi oħrajn skont l-eżiġenzi tal-individwu. Dawn is-servizzi jistgħu jkunu fi hdn il-kura primarja kif ukoll dik sekondarja. Kemm jista' jkun dawn il-persuni jingħataw servizzi li jkunu fil-kura primarja u għalhekk aktar aċċessibbli. F'ċerti okkażjonijiet isir kuntatt dirett bejn it-*team* mediku tal-klinika, li jikkonsisti minn *team* ta' infermiera u tabiba, u dak tas-servizz mixtieq. Hekk ikun hemm transazzjoni aktar fluida bejn il-klinika u servizzi oħrajn.

Għan ieħor tal-klinika huwa dak ta' '*screening*', fejn il-klijenti jidhlu fi programmi ta' prevenzjoni li fosthom jinkludu prevenzjoni tal-mard fl-għajnejn bħal nuqqas ta' vista u

katarretti, kif ukoll nuqqas ta' smiġh li jista' jibda relattivament kmieni f'dawn il-persuni. L-idea wara dawn il-programmi huwa li ċertu kundizzjonijiet assoċjati mal-kundizzjoni Down Syndrome jiġu milhuqa fil-bidu u ttrattati malajr kemm jista' jkun biex b'hekk jitnaqqsu l-kumplikazzjonijiet.

Matul il-vista jiġu diskussi varji punti oħrajn li jolqtu l-aspetti soċjali u psikoloġiċi tal-klijent Down syndrome. F'dan ir-rigward, it-*team* tal-klinika jipprova jkun ta' support kemm għall-individwu kif ukoll għall-persuni li jjeħdu hsieb/ha. Il-klinika tipprova żżomm kuntatt mat-tobba tal-familja ta' dawn il-persuni għaliex fl-aħħar mill-aħħar huma dawn l-ispeċjalisti tal-familja li jiġu f'kuntatt dirett aktar ta' spiss ma' dawn il-klijenti.

Apparti dan, il-Klinika qed torganizza '*group sessions*' fejn tlaqqa' lill-klijenti tagħha kif ukoll lill-ġenituri u persuni oħra li jjeħdu hsiebhom u jiġu diskussi suġġetti ġeneriċi bħalma huma d-dieta, il-kura tas-saqajn u tas-sniien u oħrajn. Diġà ġew organizzati żewġ laqgħat li kienu ta' suċċess kbir. Hemm il-pjan li jsiru bosta oħrajn.

L-aċċess għal din il-klinika huwa miftuħ għal dawk il-persuni kollha Maltin u Għawdxin Down Syndrome minn sittax-il sena 'l fuq, il-ġenituri u/jew il-persuni li jjeħdu hsiebhom, inklużi t-tobba tal-familja, jistgħu jikkuntatjaw lill-Klinika għewwa ċ-Ċentru ta' Birkirkara fuq it-telefon 21494960 jew permezz ta' email fuq dsc.mfh@gov.mt.

Dr Dorothy Zammit MD

Facebook

Did you know that the Association has a Facebook Page?

Do you know how to enter?

First you have to have your own page. If you do not have one and would like to have one, ask your parents, brother or sister or your teacher.

To enter our page look to the top on your left. You will find a box like the one below:

Search for people and things

With your mouse go to the box and write

Down Syndrome Association Malta

.. and the page comes up.

Why do we need to access our page?

To read news from the Association; activities being held.

To see our pictures

Leave messages that we ourselves write

To post our own photographs that we want to share with others

...and many other things

Did you know that the Down Syndrome Association has a Web Page?

If you want to access write: Down Syndrome Association Malta and open the page

Or write: <http://dsa.org.mt/>

Why do we have a web page?

There we find information on the association and information that can help us.

If you do not know how to access the page ask your parents, brother or sister or your teacher.

Kont taf li l-Assoċjazzjoni tagħna għandha paġna fil-FACEBOOK?

Taf kif tidhol?

L-ewwel irid jkollok paġna tiegħek. Jekk ma tafx kif ikollok waħda staqsi lill-ġenituri, hutek, teacher jghinuk tiftaħ paġna.

Darba jkollok paġna tiegħek, biex tidhol hares fuq ix-xellug. Fejn hemm il-kliem Facebook issib kaxxa fejn hemm miktub

Search for people and things

Bil-mouse mur fil-kaxxa u iktab

Down Syndrome Association Malta...

u titla' l-paġna.

Għalfejn nidhlu fil-paġna?

Biex naqraw aħbarijiet tal-Assoċjazzjoni, x'attivitajiet ser ikun hemm

Naraw ritratti tagħna

Inwasslu xi messaggħ aħna

Inpogġu ritratti biex jarahom haddieħor

...u hafna affarijiet oħra.

Taf li d-Down Syndrome Association Malta għandha web page?

Fuq Google iktab: Down Syndrome Association Malta, u iftaħ il-paġna.

Jew iktab l-address: <http://dsa.org.mt/>

Għalfejn għandna l-web page?

Blex insibu informazzjoni dwar l-Assoċjazzjoni u dwar dak li jista' jghina.

Jekk għandek bżonn għajnuna staqsi lill-ġenituri jew lil hutek jew lit-teacher.

DISKORS AMMINISTRATTIV

tas-Segretarju Ġenerali – 10 ta' Mejju 2013

Għaddiet sena mill-aħħar Laqgħa Ġenerali li rajna tmexxija taht Kumitat b'ucuh godda li nisperaw ikunu l-futur ta' tkomplija tal-Għaqda fil-gejjieni. Grazzi għal Joanna Xerri, membru ġdida fil-Kumitat, l-Għaqda wkoll, illum il-ġurnata għandha l-*facebook* tagħha. Hafna minn nies fil-Kumitat ilhom iservu għal bost snin u jagħmel tajjeb li l-Kumitat jiġġedded. B'danakollu nixtiequ naraw aktar nies jersqu 'l quddiem biex jagħtu servizz fil-Kumitat għall-ġid ta' kullhadd, mhux biss għall-membri, imma għal dawk ukoll li mhumiex.

Din il-laqgħa illum sejra sservi għal żewġ għanijiet: barra li ssiru tafu bil-hidma li saret matul is-sena li għaddiet, tagħti wkoll l-opportunità li tressqu s-suggerimenti tagħkom.

Huwa ferm importanti, kemm għall-membri u kemm għall-Għaqda, li l-interess, il-partecipazzjoni u s-sapport fix-xogħol tal-Kumitat jibqa' haj biex il-Kumitat ikompli jistinka għall-benefiċċju tal-persuni li għandhom *Down syndrome*.

Inkunu qed nonqsu jekk kull darba li niltaqgħu ma nappellawx lill-membri preżenti u anke dawk li mhumiex, biex hadd ma jibqa' lura milli jressaq xi suggerimenti jew problemi li jolqtu lill-persuni *Down syndrome* u li jhossu li l-Kumitat jista' jaħdem fuqhom. Bhal kull sena nappellaw biex il-membri juru interess f'dak li tagħmel u torganizza l-Għaqda, li fuq kollox isir għalina lkoll.

Wara sena ta' hidma, huwa importanti li niġu quddiemkom biex nagħtu rendikont tax-xogħol li twettaq u rendikont tal-qagħda finanzjara tal-Għaqda.

Co-Option fil-Kumitat

Il-Kumitat, wara kuntatti mal-individwi konċernati, u b'decizjoni unanima, ikkooptja lil Pio Fenech bħala Premises Officer,

Eugenio Galea *Released Officer* u dan għax il-Kumitat haseb li jkun aktar ta' ġid li ukoll jifforma parti mill-Kumitat, u lil Charles Vassallo li wera x-xewqa, li mill-ġdid, jerga' jagħmel parti mill-Kumitat.

E-mail addresses

Il-Kumitat kien nieda kampanja biex jagġorna d-*data base* tal-Għaqda billi jiġbor, fejn kien possibli, l-*e-mail addresses* tal-membri. Dan ikun utli hafna għall-Għaqda biex tkun f'pożizzjoni li tista' tikkomunika fl-iqsar żmien possibli mal-membri b'xi talba jew informazzjoni li tkun ta' interess għal kull wieħed u waħda minna.

Special Olympics

L-Għaqda hadet sehem fi programm b'xejn ta' *screening* tas-saħħa, li ġie mtella' mill-iSpecial Olympics għall-atleti reġistrati magħha fil-Kumpless Sportiv fil-Kottonera bejn is-26 u d-29 ta' Settembru 2012. Tfal u adulti, 'il fuq minn tliet snin, hadu sehem f'dan il-programm ta' *Health Promotion* fejn iffokawhom fuq is-saqajn, l-għajnejn, u s-smigh.

Indirizz tal-President tal-Għaqda

L-Indirizz tal-President li tat fil-Laqgħa Annwali tas-27 t'April 2012, li huwa messaggġ u appell għal kull membru tal-Għaqda, bħas-sena ta' qabel, twassal lill-membri, anke lil dawk li ma attendewx il-laqgħa permezz tač-čirkolari li harġet fit-3 ta' Mejju 2012.

Attivitajiet

Fis-sajf saru żewġ harġiet, l-ewwel waħda saret fil-Lukanda Pergola l-Mellieħa fl-1 ta' Lulju 2012. Il-ġurnata bdiet b'quddiesa fil-Knisja Parrokkjali tal-Mellieħa u wara kulhadd mar fil-Lukanda Pergola fejn kien hemm uzu tal-facilitajiet tal-*pools* ta' ġewwa u ta' barra, *jacuzzi*, *gym*, *sun-beds*, *buffet*, u għal habta tat-tlieta ta' wara nofsinhar kien hemm waqfa għat-te.

It-tieni harġa saret fl-iSplash and Fun Park, Baħar ič-Čagħaq fit-2 ta' Awwissu 2012. Il-prezz li thallas kien jinkludi l-prezz tal-entratura, ikel ta' nofsinhar u te jew kafè fil-hamsa.

L-ikla tal-Milied saret fil-Bella Vista Hotel fl-14 ta' Dičembri 2012. L-ikla kienet *buffet* u l-mużika kienet f'idejn *Commanderjaj Music Entertainment*. L-Għaqda hallset hija stess għall-membri kollha li għandhom *Down Syndrome* u t-fal taht il-hames snin.

Id-*disco* tal-Milied, li huwa tant mistenni mill-membri tagħna sar fis-Suncrest Hotel, Qawra fis- 27 ta' Dičembri 2012. Il-mużika waqt din l-attività wkoll kienet f'idejn *Commanderjaj Music Entertainment*.

Servizzi tal-Għaqda

Lezzjonijiet fil-Computers

Dawn il-klassijiet din is-sena kellhom diversi diffikultajiet biex joperaw imma fl-aħħar jidher li kollox ġie solvut għall-benefiċċju tal-membri kollha. Issa l-lezzjonijiet qed isiru regolari darba fil-ġimgħa.

Lezzjonijiet ta' Aerobics

Dawn il-klassijiet din is-sena wkoll kellhom diversi diffikultajiet biex joperaw sakemm fl-aħħar jidher li kollox ġie solvut għall-benefiċċju tal-membri. Il-lezzjonijiet qed isiru fil-*Platinum Fitness Centr*, B'Kara kull nhar ta' Tlieta u huma miftuħin għall-membri kollha.

Il-Quddiesa tal-Ewwel Ġimgħa tax-Xahar

Il-quddiesa ssir fič-Čentru tal-Għaqda filgħodu. Wara l-quddiesa jkun hemm te u kafe u tintlagħab it-tombla.

Klinika tal-Adulti

Dan is-servizz, wara snin ta' laqgħat u hafna pressjoni ġie varat il-Hamis 23 ta' Frar 2012 u beda jopera nhar is-Sibt 11 t'Awwissu 2012. Din il-Klinika qed taħdem kull nhar ta' Sibt mill-Poliklinika ta' Birkirkara għall-benefiċċju tal-persuni kollha *Down Syndrome*. L-iskop ewlieni tal-klinika hu li jsir *screening* mediku lil kull individwu *Down Syndrome* mill-età ta' 16-il sena 'l fuq, fuq bażi annwali jew aktar spiss, skont il-bżonn tal-individwu. Għan iehor hu li l-bżonnijiet tal-ġenituri u tal-*carers* ikunu identifikati u jingħata s-sapport meħtieġ. Il-Klinika qed tidhol ukoll fuq aspetti sočjali tal-klijent *Down Syndrome*. Qegħdin jippruvaw jagħtu servizz personalizzat billi jagħmlu kuntatti ma' *care workers* sekondarji biex jiffacilitaw il-*follow ups* u jagħtu informazzjoni u jindikaw is-servizzi sočjali li l-klijenti jkun eligibbli għalihom. It-tabiba Dr. Dorothy Zammit u n-*nurse* ta' magħha qed jagħtu servizz professjonali u b'dedikazzjoni. S'issa kellna *feedback* inkoraġġanti hafna mill-ġenituri li diġà bbenifikaw minn dan is-servizz. Il-moniteragg ta' wliedna hu ferm importanti u ta' benefiċċju. Għalhekk inhegġu lil dawk kollha li għandhom persuni *Down Syndrome* fil-familji, u li għandhom ma rregistrawx ruħhom, biex kemm jista' jkun malajr jagħmlu dan. Irridu naraw li l-Klinika tilhaq l-għanijiet ta' kull wieħed u waħda minna, li nserrħu rasna li saħħet uliedna ser tibqa' tiġi segwita matul hajjithom kollha biex jekk ikun hemm bidu ta' problemi jinqabdu minn kmieni halli b'hekk nikkurawhom bla telf ta' żmien.

Magazine

Il-*magazine*, b'determinazzjoni kbira, johrog darba fis-sena għall-habta tal-aħħar tas-sena. Nixtieq infakkar fil-bżonn kbir li jeżisti biex nircievu xi esperjenzi, ritratti u / jew xi artikli sabiex jiġu ppubblikati fil-*magazine*. Jekk ikollkom bżonn ta' xi għajnuna, il-membri tal-Kumitat ikunu lesti jgħinukom

b'xi kitba u/jew intervista jekk hemm b'zonn, fid-dar tagħkom stess.

Il-*magazine* jiġi stampat darba fis-sena u għal kull ħarga nipublikaw 1500 kopja. 50 fil-mija tan-nefqa fuq il-postaġġi jiġu mogħtija lura mill-Kummissjoni Nazzjonali Persuni b'Diżabilità fuq applikazzjoni. Il-flus biex jithallas dan il-*magazine* iridu jiġu mill-ġbir ta' fondi għax reklami biex intaffu l-ispejjeż tiegħu m'għadniex insibu.

Proġetti

Youth in Action Programme -Radio Valo

L-Għaqda tagħna dahlet fi proġett ma' Lyhty ry Fillandja u qiegħed isir ħafna xogħol biex il-membri tagħna jibbenefikaw minn dan il-proġett. Permezz ta' żewġ membri tagħna, l-Għaqda ser tkun f'pożizzjoni li tibda timplimenta dan il-proġett mal-membri tagħna. Il-ħsieb huwa li dan il-proġett pilota jibda billi sitt persuni b'età minn 20 sena 'l fuq, fosthom iż-żewġ membri li qegħdin jiehdu sehem b'ħalissa, jibdew jiltaqgħu għal xi sagħtejn fil-ġimgħa biex jiġu mgħallma u ppreparati kif jibdew jikkellmu għalihom infushom fuq dak li jolqothom biex finalment isir program ta' xi 10 minuti għall-*website* li diġà giet ikkreata għal dan l-għan.

Żewġ persuni b'nuqqas intellettuali mill-Fillandja kienu ġew Malta mal-assistenti tagħhom biex jiddiskutu magħna, jurana u jgħallmuna ħiliet u metodi ta' kif niżviluppaw attivitajiet għall-*media* għall-membri tagħna.

Għal dan l-għan, iż-żewġ membri pijunieri f'dan il-proġett flimkien ma' żewġ membri tal-Kumitat li sejrjn ikunu responsabbli għal dan il-proġett hawn Malta marru l-Fillandja għal taħriġ intensiv u biex jaraw mill-qrib kif jaħdem il-proġett.

L-għan finali huwa li jkollna stazzjonijiet ġurnalistiċi u attivitajiet għall-membri tagħna simili kif hemm fil-Fillandja.

Social Club

Il-Kumitat huwa kommes li b'xi mod jew ieħor jinholoq *club* għall-membri tagħna, fejn ikunu jistgħu jissoċjalizzaw ma' xulxin u wkoll jibdew isiru *disco parties* f'dan il-post. Saru diversi laqgħat ma' Ministri tal-Gvern ta' qabel, u dirigent fid-Dipartiment tal-Artijiet biex jinstab post adegwat li jkun kbir biżżejjed u aċċessibli. Sa issa, għalkemm saru ħafna sforzi, il-ħolma ma saritx realtà, imma l-isforzi ser jibqgħu għaddejnin.

Independent Living

Saret laqgħa mas-Sur Ronald Galea Amministratur ta' Dar il-Wens fejn id-dirigenti tal-Għaqda u familiji kienu mogħtija ħafna informazzjoni pożittiva fuq kif qegħdin u għandhom jitmexxew djar residenzjali għall-persuni b'nuqqas intellettuali. Wara din il-laqgħa, l-Għaqda u l-familji interessati ġew mistiedna jagħmlu żjara f'Dar il-Wens.

Jum Dinji tad-Down Syndrome – 21 ta' Marzu

L-Għaqda għal dan il-jum hadmet biex tqajjem kuxjenza dwar *Down syndrome* permezz ta' parteċipazzjoni ta' xi wħud mill-membri tal-Kumitat fuq il-mezzi tax-xandir u l-*media* l-oħra fost oħrajn.

Waħda mill-laqgħat kienet mal-Onorevoli Prim Ministru u l-Onor Dr. Franco Mercieca, fejn ġew pprezentati Memorandum bis-suġġet 'Irridu d-Drittijiet'. Dan huwa sejha mill-persuni *Down Syndrome* biex ikollhom drittijiet b'ħal ċittadini xejn inqas minn haddieħor, opportunitajiet realistiċi fl-Edukazzjoni, opportunitajiet ta' vera għax-xogħol li huwa dritt fundamentali uman, u dritt biex ikollhom opportunitajiet rikreattivi u soċjali b'ħal haddieħor f'ambjent li jiehdu inkonsiderazzjoni l-ħtiġijiet speċjali tagħhom.

Laqgħat tal-President

Il-President tal-Għaqda, waħedha jew akkompanjata minn xi membru tal-Kumitat, hadet sehem f'diversi laqgħat li rrigwardaw diversi temi jew proġetti, u hadet sehem f'diversi programmi fuq il-mezzi tax-xandir, li kienu ta' interess jew importanza għall-Għaqda u l-membri kollha tal-Għaqda.

Fit-8 ta' April 2013, il-President u żewġ membri tal-Kumitat kellhom laqgħa mal-Onorevoli Dr. Franco Mercieca, Segretarju Parlamentari għall-Persuni b'Diżabilità u Anzjani. It-temi li ġew diskussi kienu l-Edukazzjoni, ix-Xogħol u Hajja Ndipendenti.

Konkluzjoni

Nixtieq nagħlaq billi nringrazzja lilkom preżenti talli ġejtu llum u lill-membri kollha tal-Kumitat u l-familji tagħhom tal-paċenzja li jieħdu u tas-sapport tagħhom, lill-*helpers* għall-ħidma tagħhom fi hdan l-Għaqda u għall-benefatturi kollha tal-Għaqda li mingħajrhom ma nkunux nistgħu niffunzjonaw, nagħmlu proġetti u nħallsu l-ispejjeż ta' kull jum biex immexxu l-Għaqda 'l quddiem.

Antoine Gauci
Segretarju

MSV LIFE

PROTECTION | BUSINESS | INVESTMENTS | RETIREMENT

Trust us for life

freephone 8007 2220
www.msvlife.com

Registered Address: MSV Life (p.l.c.), Pjazza Papa-Giovanni XXIII, Bortone FRN 1420, Malta.

Telephone: (+356) 2520-2000 Freephone: 8007 2220 E-Mail: info@msvlife.com Website: www.msvlife.com

MSV Life (p.l.c.) is authorised by the Malta Financial Services Authority to carry on long-term business under the Insurance Business Act of 1982 (CAP 403:01).